

Veikart for ideelle privatskoler

Virkes tre politiske hovedsaker 2024-2026

- **Like konkurransevilkår.** Alle typer virksomheter skal kunne skape verdier og velferd gjennom rettferdig konkurranse.
- **Inkludering.** Virke er en aktiv bidragsyter for å løse utfordringer knyttet til nye kompetansekrav, økende utenforskap og mangfold.
- **Rammevilkår.** Virke skal jobbe for bærekraftig verdiskaping som gir lønnsomme og konkurransedyktige virksomheter.

GENERELL DEL

Visjonen «Eleven i sentrum» bør være førende i utdanningspolitikken. Virke mener at utdanning skal være et offentlig ansvar, og offentlige midler til utdanning skal komme elevene til gode. Alle elever, uavhengig av skolens eierform skal ha et utdanningstilbud av høy kvalitet. For å sikre dette må både offentlige og private skoler ha gode rammevilkår, regelverket må sikre at offentlige midler kommer elevene til gode og lærere må sikres gode lønns- og arbeidsvilkår. Det er avgjørende at det legges til rette for at elever på private og offentlige skoler har likeverdige rammevilkår.

Ideen om enhetsskolen har vært et bærende element i hele etterkrigstidas skolepolitikk og nært knyttet til målet om et felles utgangspunkt og tilnærmet like muligheter. Prinsippet om alles rett til en opplæring i et samordnet felles skolesystem med den samme læreplanen er fortsatt bærebjelken i utdanningssystemet. Privatskolene er en viktig del av utdanningssystemet og bidrar til å sikre et likeverdig opplæringstilbud til våre barn og unge.

I Norge går ca. 4,5 % av elevene i grunnskoler og ca. 8,5 % av elevene i videregående skoler som er private. Formålet med privatskoleloven er blant annet å medvirke til at foreldre og elever kan velge andre skoler enn de offentlige jf. menneskerettsloven § 2 nr. 2. Godkjenningsgrunnlagene i loven vektlegger at disse skolene skal være et supplement til den offentlige skolen. En rettferdig finansiering av ideelle privatskoler sikrer denne retten. Valgfriheten skal ikke være forbeholdt noen få, men være tilgjengelig for alle. Det er et politisk ansvar å redusere sosiale, kulturelle og økonomiske barrierer i skolesystemet.

Det går viktige impulser fra private skolers pedagogiske tenkning inn i det offentlige skoleverket. De private gir bidrag til diskusjonen om kvalitet og relevans.

Skolefracfall, psykisk uhelse og et voksende ungt utenforskap

Med et voksende ungt utenforskap er det viktig at elever med varige og omfattende behov for tilrettelegging av sin opplæring får dette, og at denne rettigheten gis med utgangspunkt i hvilket opplæringstilbud som best møter elevens behov. Elever med behov for særskilt tilrettelagt opplæring skal, på lik linje med andre elever, ha anledning til å kunne velge et opplæringsalternativ de selv ønsker og som passer deres behov. Skoler med godkjenning til å tilby dette (f-skolene) leverer viktige samfunns- og skolebidrag overfor utsatte barn og unge. Disse elevene kjennetegnes av et mangfold av dokumenterte vansker som står i veien for læring.

Disse skolene er mye mer enn et sted hvor elevene får opplæring. De inngår i et større økosystem med fritidsaktiviteter, botilbud, sosiale aktiviteter, oppfølging, kompetansesentre, tilknyttede bedrifter hvor elevene kan få arbeid etter endt utdanning. Integrasjonen av ulike tilbud gir et bedre og mer helhetlig tilbud til elevene, i skjæringspunktet mellom opplæring, oppfølging og helsearbeid.

VIRKE FORESLÅR Å:

Samfunnsbidrag, inkludering og rammevilkår

- Sikre en nasjonal privatskolelovgivning* som gir forutsigbare rammevilkår og en nasjonal godkjenning av etablering og driftsendringer.
- Sikre en trygg finansiering og trygge lønns- og arbeidsvilkår, som gjør disse skolene til reelle alternativ for alle deler av befolkningen, uavhengig av økonomi.
- Sikre at kapitalkostnader til eiendom tas med i tilskuddsgrunnlaget.
- Sikre at kostnader til spesialundervisning dekkes på lik linje som i offentlig skole, slik at elevene får sine rettigheter oppfylt.
- Innføre begrepet «ideelle privatskoler» i privatskoleloven.
- Styrke forskning på de ideelle skolenes samfunnsbidrag.
- Gi skattefradrag for skolepenger slik at foreldre med barn i ideelle privatskoler ikke må betale dobbel skatt for skolegangen til sine barn.

En rettfærdig forvaltning

- Innføre godkjenningsgrunnlagene «private yrkesfagskoler» og «profilskoler» i privatskoleloven.
- Sikre hensiktsmessige og tillitsbaserte kontrollordninger som ikke bidrar til unødvendig byråkrati. Sikre ideelle privatskoler den samme tilgang til opplysninger om eleven og deres foresatte i Folkeregisteret, lik den offentlige skolen.
- Sikre toppidrettstilskudd til alle skoler godkjent av Olympiatoppen. Øke toppidrettstilskuddet og etablerer en fast tilskuddssats på nivå med landslinjene for å sikre bærekraftig utvikling og drift av norsk toppidrett. Innføre økonomiske støtteordninger til særskilt tilrettelegging for parautøvere (se også Virkes veikart for toppidrettsgymnasene 2023).
- Gjeninnføre særtilskudd til vgs med musikkundervisning, slik at skolene kan oppfylle lovpålagt undervisning etter skolenes godkjente læreplaner i musikk.
- Øke statsstøtten til § 6a-skoler i privatskoleloven (kunstskoler, yrkesdykkerskole og bibelskoler) til 85 %. Disse skoler gir verdifull yrkeskompetanse til trossamfunn og øvrig kultur- og arbeidsliv.
- Sikre ideelle privatskoler som etablerer SFO rett til offentlig støtte slik at tilbudet er på linje med det som tilbys i offentlig skole.

*) De private skolene er iht. privatskoleloven forpliktet til å ha hele landet som sitt inntaksområde. Dette taler også for at en beslutning om godkjenning av en privat skole, må vurderes i et nasjonalt perspektiv. Nasjonale vurderinger bør ligge til grunn for godkjenning av nye skoler, for å sikre en helhetlig vurdering av behov og kapasitet. Dette innebærer en reversering av lovendringen fra 2020 som innførte at lokale folkevalgte kan si nei til driftsendringer og etablering av nye privatskoler.

***) Kapitalkostnader er hovedsakelig kostnader til investeringer i utstyr, bygg og anlegg. Slike kostnader i offentlige skoler trekkes ut av tilskuddsgrunnlaget til de ideelle privatskolene. Skolene får et kapitaltilskudd på ca. 10% av disse kostnadene.